

SRODA 26 Kwietnia 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła pod. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska uapowietrzne i różne uwagi.		
6 27	11. 98	+ 8.	23	79	ZPl. Zachodni	slaby	Pogoda z Chmurami	Dészcz
24 2	1. 19	+13.	54	82	Pl. Zachodni	„	„	„
10	1. 52	+ 5.	43	80	Wschodni	„	Pochmurno	„

Wiadomości krajowe.

A U S T R Y A.

Wiedzi 21 Kwietnia. Jego C. K. Mość w miejsce hr. Kolowrat na prezydycją w radzie ministrów powołać raczył hr. Fiquelmont, pozostawivszy go przy sprawowaniu obowiązków Ministra spraw zagranicznych.

Wyższy sąd wojenny zakwalifikował przed sąd podofficera Jakóba Nitschnera, wydawcę pisma „Opozycja“ za przekroczenie subordynacji, wyzwanie swego przełożonego na pojedynek, obelgi, podburzanie: do obalenia obecnych Instytucyj, i do wojny domowej.

Ministerium wojny następnę z placu boju od feldmarsz. hr. Nugent pod d. 18 b. m. otrzymało wiadomości: W posuwaniu się od Isonzo, kolumny nasze zostały napadnięte przez ludność miejscową, wzmocnioną ochotnikami z Belluno i garnizonek z Palmy; jednak nieprzyjaciel z znaczną stratą odparty, przyczem i z naszej strony było kilka zabitych i raniomych. Między pierwszymi kapitan Grimin z pułku piechoty Fürstenwärtber.

W d. 18 udało się Cervignano i wiele miejsc, z łatwością obsadzić. W dniu 19tym przedsięwzięto działania przeciwko Palmie. — Wiadomości o wypadkach z Friaul, zupełnie się potwierdzają. Austriacy zwycięzko, aż do Codroipo dotarli, silny nieprzyjaciółom stawiając opór, przyczem 5 do 6 wiosek raketami zniszczono. Pułk piechoty Fürstenwärtber odznaczył się. Z pułku tego zginął kapitan i porucznik. Palma Nouva nie posiadając zapasów żywności, od naszych wojsk jest obłożoną. Rakiety do cytadelli rzucone, sprawiły zamieszanie w załodze. Z Udine żadnego nie uczyniono napadu. — Według wiadomości z głównej kwatery hr. Radeckiego z d. 17, sardyńczycy marszałka napadając, po bezkorzystnych utarczkach, zostali odpartymi. (G. w. W.)

— Dnia 20 Kwietnia. —

Klub przyjaciół Ludu, wczoraj wieczór nie mógł mieć żadnego zgromadzenia. Właściciel lokalu, zastraszone opinią publiczną, tenże zamknął. Skoro nasze stronnictwo opozycyjne, a niemal i ca-

ła prassa wysoką szlachtę nieustannie, wszelkiego rodzaju ulotnemi pismami obwinia, że w cichości nad reakcją przemysła, zdaje się przeto, że obwiniani starają się zupełnie do okoliczności stosować. Xiążęta: Esterhazy, Szwarzenberg, i wielu jeszcze z wyboru szlachty, zapisali się do gwardyi narodowej; zarówno i wszystkie damy z tej klasy, wyjąwszy dzielną księżnę Lichtenstein, zobowiązały się, dla ożywienia krajowego przemysłu, żadnych zagranicznych materij nie używać. — Oddalenie ministra sprawiedliwości Hr. Taafe powszechnę sprawiło zadowolenie. Zdaje się, że duszą całej nadwornej kamarilli, zostanie znakomity hr. Bombelles, naczelny ochmistrz naszego następcy Tronu, Arcyksięcia Franciszka Józefa. Zarówno co chwila oczekują oddalenia jezuickich radców Metternicha: Jarkego, Pilata, i Hurtera, których nazwano publicystami jegodworu, a którzy razem i z osobna stanęli absolutną radę, tak nazwanego xięcia dyplomatów. Obecnie panuje spokojność, a potrzeby robotników, o ile można, starają się zaspakajać. (G. Wr.)

L O M B A R D Y A.

Z Padwy donoszą, iż Wenecya tak silnie jest wzmocnioną, że 400,000 wojska nieprzyjacielskiego nie jest w stanie ją zdobyć. (?) W Friaul tak dobrze drogi poobsadzano, że będącemu tu wojsku nieprzyjacielskiemu żadne inne w pomoc przyjsć nie może. Gwardya obywatelska jest tamże uorganizowaną, zbywa jej tylko na broni, z przyczyny uzbrojenia zapasami tejsze do 300 ochotników, którzy przeciw Austryakom do Werony wyszli. (G. d. W.)

Medyolan 13 Kwietnia. (Bulletyn wojenny z d. 12 kwietnia): „Dywizya Sabaudzka pod generałem Bés stanęła przed Peschiera i walka się rozpoczęła. Wczoraj (10) część kompanii Manara udała się z Solo przez jezioro Garda na brzegi z tej strony. Przez Bardolino i Lazise idąc opanowali intyn prochowy Peschiera, o ¼ mili od tegoż miasta oddalony. Po chwilowej walce z załogą, zdobyli go, a z nim 500 skrzyń prochu i 72 ludzi. Szesnastu z tychże kroatów, jako jeńców do Solo odesłano, reszta zaś, włochów z pułku Geppert, walczą teraz za wspólną sprawę w szeregu Manary.“ W Wenecyi po pierwszy raz w d. 10 rada się ze-

brała. Według tamtejszych wiadomości, sardyńczycy pod Goito, nie 2000, lecz tylko 100 jeńców zabrali. (G. Wr.)

Wiadomości zagraniczne.

ROSSYA.

Z Tylicz pod d. 12 b. m. następnie doszły wiadomości, z których jednak, o wielu rzetelności wątpić należy. Wojsko Rossyjskie cztery razy wzmocniono; konie do artylerji zdolne, zakupiono; kwatery dla znacznej armii w Kownie i Mariampolu zamówiono; urlopowanych po 25 letniej służbie przywołano; wielu szlachty w Wilnie po części powieszono po części na bieganie przez różgi skazano; w Kijowie miano do 100 uczniów powiesić. W Petersburgu Car przyjmował 4000 Dońskich kozaków; przelżywszy im najprzód wszystko co dla nich uczynił, najstarszych z nich przywołał, ścisnął, całował, i wszystkim dał po rublu; okrzyki tej Hordy, jeszcze w kilka wiorstza stolicą Carów, gdy wychodzili, słysząc się dały. W. X. Michał w obecności Cesarzowej, w tak surowy sposób objawił swoją chęć chłostania Prusaków, iż taż osłabła. W Polsce codziennie zjawiają się proklamacye Cesarza, pełne zapewnień pokoju, i pogródźek śmiercią. Cesarscy Emisaryusze już oddawna tak przysposobili wieśniaków, że ci niezawodnie rzucą się na szlachtę, od której dotąd eiemiężeni byli, gdyby tej chciało się nową ogłosić Polskę.

PRUSSY.

Berlin 21 Kwietnia. — Jenerał Willisen powrócił z Poznania do stolicy.

Poznań 20 Kwietnia. Z obozu pod Miłostawiem, Mierostawski uczynił powtórnie przedstawienie królowi, z którym Krauthofer przedwczoraj do Berlina odjechał, a w którym oświadcza, iż lud dotychczasowemi koncessyami nie zaspokojonym będąc, rzeczywiście nim być nie może, gdyż życzeń jego przed tron nie zaniesiono, i że konwencya z jenerałem Willisen zawartą, przez wojska pruskie za złamaną uważa, nakoniec że w imieniu współpodpisanych i całego ludu prosi, aby Jego K. Mość orzec raczył niepodległość W. X. Poznańskiego o tyle, aby się pod rządem i opieką Pruss w narodowo-polski sposób, i z dostatecznym uwzględnieniem żywiołu niemieckiego, wolno rozwijać i organizować mogło — Szpiegów rossyjskich wszędzie pełno, widać, że Rossya nie odstąpiła dawniej polityki, to jest rozsięwać niezgodę, która niestety, już teraz tak nie-szczęśne u nas wywarła skutki.

NIEMCY.

Szleswig-Holsztyn. — *Rendsburg 18 Kwietnia.* Duńskie traktowania z Rossyą o pomoc przeciw Niemcom dotąd żadnego skutku nie odniosły. Związek Duńskich liberalistów z samodzierną Rossyą, okazały się obecnie w Danii rzeczywiście popularnym. Rossya jednak dała już do zrozumienia, jak bardzo sobie życzy teraz wojny unikać. (G. Wr.)

Holsztyn. Dziś przybył tu X. Radziwiłł, jak

mówią dla objęcia dowództwa nad Pruskim wojskiem. Naczelnie komenderującym wszystkich wojsk jest jenerał Halkett.

Wczoraj zebrał się komitet z pięciu członków (Pr. Etatsrath Langenbek, Pr. Ross, malarz Ross, Pr. Christiansen, Lorenzen: dla zbierania dobrowolnych składek, w celu utworzenia marynarki niemieckiej. Niezwłocznie liczne ofiary zapisano. Nieznany dał 100 talarów.

Dziennik *Szleswig-Holsztyński* zawiera rozporządzenie, tyczące wyboru deputowanych na niemieckie narodowe zgromadzenie z prowincji *Szleswig-Holsztynu*. (G. p. P.)

Freiburg 17 Kwietnia. — Hufce demokratów niemieckich pod naczelnictwem Hekera, 1500 ludzi wynoszące otoczone zostały przez oddziały wojsk Wirtemberskich, Badeńskich i Hesskich. Tutejsza straż obywatelska, stoi pod bronią, w amunicyą zaopatrzona.

Frankfurt nad M. 18 Kwietnia. — Na dzisiejszym posiedzeniu nieustającego sejmu, prezydent Soiron zdał sprawę zaspakajającą co do zamiarów republikańskich w wyższym Badeniu, i co do usposobienia umysłów w Manheimie, Heilderbergu, i Karlsruhe. Izby Badeńskie jednomyślnie postanowiły wszelkimi siłami wspierać rząd w przytłumieniu niespokojności. Rząd Badeński polecił uwięzienie Hekera, nie potrzebując do tego przyzwolenia izb, gdyż Heker nauczynku schwytany. Deputowani postanowili odebrać od Hekera wręczone mu pismienne przyzwanie, dla ogłoszenia go publicznie. Zdanie sprawy deputacyi nad Ren wysłanej, nie jest zupełnie zaspakajające. Przydujący o godzinie 5 ogłosił tajemne posiedzenie z następnych przyczyn.

Jarmark zupełnie nieożywiony, i ogranicza się tylko na latowych materyach. (G. p. Pr.)

SZWAJCARYA.

Kanton Bern. Jenerał Thiard, wierny swęj opinii w izbie deputowanych, że neutralność Szwajcaryi względem Francyi jest niepodobieństwem, popiera myśl tę obecnie, i teraz więcj jak kiedy z pewnością przemawiają, że Francya, Sardynia i Lombardia, zaczepno-odporne przymierze z Szwajcaryą zawrzęć starają się. Komitet klubu częste odbywa narady. Klub ten miał się oświadczyć za zawarciem powyższego przymierza.

(G. p. P.)

Kanton Basel. Z przyczyny zbliżenia się hufców niemieckich republikańców pod wodzą Hekera, pułkownik Frei zarządził środki, aby nasze teritorium, ani z prawej ani z lewej strony Renu, ciż nie przekroczyli.

Kanton Unterwalden. Landrath z Stanz, w d. 17 b. m. odbył naradę, czy mają sprzedawać karabiny przybyłym włoskim i niemieckim propagandzistom dla poparcia powstania w Lombardyi i Badeńskim. Emissaryusze dają za pojedynczy karabin 10 fran. Szwajcarskich. (G. p. P.)

BELGIA.

Bruxella 17. Kwietnia. Lelewel wkrótce Bruksellę opuści. Wczoraj wystosował pożegnalne pismo do Welkera, w którym wynurza wdzięczność

Niemcom za sympatją w zamiarze oswobodzenia Polski. (G. p. P.)

N I D E R L A N D Y.

Haga 17 Kwietnia. Dziś ogłoszono zasady nowej konstytucji; najważniejsze z tych są: lista cywilna dla króla wynosi milion złr. Osoba króla nietykalna; ministrowie odpowiedzialni. Rada stanu. Dwie izby, obydwie z wyborów Ludu powstałe, z których druga przez płaćących podatki od 20 do 225 złr. składać się ma. Liczba Deputowanych ludu, stosownie do ludności stale się oznaczająca, a mianowicie, jeden członek na 45,000 mieszkańców. Każdy dobrej kondyty Niderlandczyk może być do drugiej izby wybranym. Kandydat do pierwszej izby, musi mieć lat 40, i 800 do 1200 złr. podatku płaćić. Władza prawodawcza wspólnie przez króla i obie izby ma być wykonywaną. Tollerancja religijna. (G. p. P.)

F R A N C Y A.

Paryż 18 Kwietnia. — Jak tylko wiatr polityczny przychylnie dla obywatelstwa miejskiego, zawieje, podnoszą się kursa na naszej giełdzie, a gdy lud wyrobniczy jakąś klęskę, (choćby moralną) poniesie, spadają. (G. Wr.)

Dziś rano, powtórnie gwardya obywatelska pod bronią stanęła. Silne oddziały przeciągały po ulicach wydając okrzyki przeciw komunistom, Cabetowi i Blanquiemu. Znaczne zapasy amunicji z Vincennes dostarczono. *Monitor* ogłosił dziękczynną proklamacją rządu tymczasowego obywatelom. Ministrowie spraw wew. i sprawiedliwości w imieniu rządu tymczasowego, zawiadomili jeneralnego prokuratora sądu appellacyjnego w Paryżu, i komisarza rządowego przy Trybunale Sekwany o zamierzonym spisku przeciw Rządowi rzeczypospolitej. Śledztwo niezwłocznie rozpoczęto, obywateli wzywano do wyjaśnień, w celu wykrycia prawdy.

Proklamacja rządowa ogłosiła święto narodowe na 20 kwietnia dla pobratania armii z gwardyą narodową, na którym muszą się także znajdować, bank, giełdy, szkoły i sądownictwo. Cała armia ma tam być reprezentowaną. Druga proklamacja mówi o zamierzonej reformie sądownictwa przez zgromadzenie narodowe, i o zniesieniu naczelnej izby obrachunkowej; zarazem zamierzono radykalną reformę armii.

Gwardya Narodowa i szkoła politechniczna wyprawiły deputacją do rządu tymczasowego z oświadczeniem przychylnego współdziałania, której Lamartine dziękczynnie odpowiedział. Lamartine przyrzekł także różnym korporacyom robotników, iż każda z nich deputowanego na zgromadzenie Narodowe wysłać może, co wielką między nimi radość sprawiło.

— *Dnia 19 Kwietnia.* —

Zamachy komunistyczne przytłumiono, a Paryż na nowo uspokojony, przyspasabia się do jutrzejszej uroczystości. Rząd wydał rozporządzenie, iż prawo zgromadzania allarmowego gwardyi narodowej, jedynie ministrowi spraw wew. i merowi Paryża służy.

Klub Blanquiego bywa przez mnóstwo ciekawych odwiedzany, dla uniknienia wypadku z natłoku, wchodu strzegą górale, wchodowego płać

jednego franka dla opędzenia kosztów. Na zgromadzeniu tém postanowiono przesać adress rządowi tymczasowemu; wnioski w tymże są zupełnie socyalne. W klubie konserwatystów na „Chaussée d'Antin, wykreślono z listy kandydatów: Ludwika Blanc, Ledru-Rollin, Alberta i Flocona. Między kandydatami znajduje się Balsac, znany pisarz.

Rząd Tymczasowy zniósł akcyzę od rzezi bydła, a natomiast wprowadził podatek na przedmiota zbytkowe. Podatek ten rozciągnięto na właścicieli domów płaćących czynszu od 800 fr. jako też od lokai, powozów, psów i t. d.

Francya liczy obecnie około 4 milionów ojców lub naczelników familij posiadających rolę, i obejmujących 20 milionów dusz. (G. p. Pr.)

Strasburg 16 Kwietnia. Na wczorajszym wieczornem zgromadzeniu ludu, roztrząsano sprawy legionów niemieckich i polskich. Niemcy, Polacy i Francuzi występowali z mowami. Pierwsi z zapamiętaniem wołali: „Donnez nous des armes!“ co znalazło przychylnie popiéranie. Władze jednak oświadczyły, że broni nie dadzą i niedopuszczą, aby uzbrojeni granice przeszli. — Podczas odbytych tu republikańskiej uroczystości wystąpili: Gwardya narodowa, wojsko, szkoły, władze, duchowieństwo, deputowani robotników, deputowani z ludu i różnych departamentów, Polacy w wielkiej liczbie z swemi sztandarami, przeciągając miasto, dla wzniesienia drzewa wolności, podczas brzmienia dzwonów i grzmotu dział. Całe miasto sztandarami ozdobiono. Dziś rano przybył znaczny oddział Polaków, którym zaraz kwatery rozdano. Dziś wieczór ma być miasto oświetlone.

A N G L I A.

Londyn 17 Kwietnia. Ministrowie udali się przedwczoraj na wyspę Wight, aby pod przewodnictwem królowej, odbyć tajemną naradę.

X. Metternich zamówił dla siebie i swjej familii mieszkanie w hotelu Brunszwickim, przy ulicy Hanowerskiej, gdzie w tych dniach jest oczekiwany.

Ludwik Filip z swą familją w Claremont, jak donosi domownik tegoż p. Vatout, żyje w prawdziwym niedostatku. Xiężniczki same zatrudniają się gospodarstwem domowem. Królowa zupełnie upadła na duchu; tylko Aumale i Joinville swoją dawną rzeskość zachowują.

Dotychczasowy stan banku angielskiego wskazuje niejakie stanoweze zmiany, wywołane szczególniej wypłatą dywidendy, brakiem pieniędzy na stałym łądzie, i potrzebą złota w Irlandyi. Pomimo tego zapas gotówki, chociaż zmniejszony o 608,435 Pfd.st. jest i tak znaczny gdyż wynosi 14,602,431 Pfd. st. i spodziewać się należy w krótkce, znaczej nadsyłki złota z Petersburga. (G. p. P.)

H I S Z P A N I A.

Madryt 13 Kwietnia. Wczoraj przez spadnięcie z konia, król rękę wywinął; wypadek ten zdaje się mało znaczny, gdyż królowa wkrótce potem w szybkim galopie, i w dobrém usposobieniu Prądo przejeżdżała. Infancka xiężna Montpensier przyjmowała wczoraj, na publicznej audyencji w zamku królewskim, powinszowania ciała dyplomatycz-

nego i wielu osób stanu. Obok niej na stronie, stał ks. Montpensier. Posła angielskiego nie było; uważano jednak obecność ks. Glücksberg, P. Tallejrand, i wielu innych Francuzkich kawalerów. Miasto nasze równa się obozowi przed napadem nieprzyjaciela. Wczoraj wieczór o 7 godz. wszystkie domy zamknięto, i wojsko z działami w pogotowiu stały, gdyż spodziewano się powstania. Rozjątrzenie niższych klas ludu jest nie do opisania, i prawie wściekłym się staje na widok aresztowanych z d. 26 z. m. których stami razem powiazanych, i zaledwo okrytych, do więzień przeprowadzają. Dziennik ministeryalny *Heraldo* radzi, aby przy nowym powstaniu, nikogo nie aresztować, lecz od razu karać śmiercią. Jenerał Narvaez w takim razie, li tylko dział użyć zamierza; dom zaś swój zupełnie obwarował. Królowa przesłała mu podchlebne pismo, wraz z szpadą kosztowną. Aresztowania i rewizye domów trwają ciągle. Niemniej zarządzo no surowe środki na prowincyi.

Posel tutejszy w Londynie p. Isturiz, wystosował do tamtejszego rządu notę, w której wynurza życzenie rządu swego, pozostania w ścisłych stosunkach z Wielką Brytanią w terażniejszych zamieszaniach, całej zagrażających Europie. Rząd angielski przez posła swego p. Bulwera odpowiedział, iż powyższemu wezwaniu nie może przyjaźnie odpowiedzieć z przyczyny przywołania do Madrytu xiążąt Montpensier, na którą to notę ministerium odpowiedziało postowi, iż tenże nie ma prawa podobnych uwag robić, i by raczej własnemu rządowi rady udzielał.

Minister Finansów wydał rozporządzenie, aby reszta dóbr duchownych sprzedana została. W skutek czego, delegat papieżki Msgr. Brunelli, Hiszpanią opuścił.

Angielski poseł wystosował replikę na ostatnią notę Hiszpańskiego gabinetu, i przesłał ją niebawem do Londynu. (G. p. P.)

W Ł O C H Y.

Sardynia. — Wiadomości z Vallice donoszą, iż tamże przybył oddział z 500 ludzi gwardyi Papieżkiej — z których 300 pięknych, dzielnych, i dobre uzhrojonych, pod dowództwem margrabiego Zambeccari, udają się do Werony.

Państwo Kościelne. — Wiadomość z Bolonii pod d. 8 kwietnia donosi, iż w Ferarze nic nie zaszło ważnego. Tamtejszy dowódzca uparł się nie oddać twierdzy. (G. d. W.)

T U R C Y A.

Konstantynopol 5 Kwietnia. — Niezadowoleni Imany, z zasad franków i reform, jakie zmarły, i terażniejszy sultan do swego rządu wprowadzali, wystali z pośrodku siebie do wysokiej porty, z tém drażliwém pytaniem: Jeżeli sądzisz, że droga którą ci frankowie z swém chrześcijaństwem wytknęli, jest sprawiedliwą, oświadczyć więc o tém, a my chcemy rozważyć, czy mamy wszyscy cbrześcianami zostać, jeżeli zaś nie, nie wprowadzaj przeto niezgodnych z Mohammedanizmem reform, i tak w obyczajach, jak i w formie rządu, powróć do czystego Mostemizmu. To zdradliwe pytanie, spowodowało pochwylenie wysłańców i utopienie ich w morzu. Pewną jest, iż rząd na wszystkich punktach podwaja środki ostrożności. Trzy Egipskie wojenne okręty, przyłączono do floty wojennej, przeznaczonej do wypłynienia. (G. Wr.)

Konstantynopol 26 Marca. Z prywatnej korespondencyi *Journal de Francfort*). Ważne wypadki zaszły teraz w Europie nieustannie i wyłącznie dywan zajmują. Na chwilę kwestye wewnętrzne prawie całkiem na bok usunięto. Rząd również jak publiczność niecierpliwie wygląda jaki obrot wezmą rzeczy w Europie. Terażniejsi ministrowie sultana zbyt są światli, żeby nie mogli obliczyć uprzednio całej ważności tych wypadków i następstw jakie z nich prawdopodobnie wynikną.

Wypadki te wywołały wojenne przygotowania Turków. Skwapliwie poroszymano oficerów na wszystkie strony państwa dla rekrutowania żołnierzy i wzmocnienia wojska. Flotę również bardzo czynnie uzbrajają. Już część okrętów opuściła arsenał i stanęła na kotwicy w Bosforze.

Porta nie zmieniła postawy swojej względem francuzkiej Rzeczypospolitej. Oświadczając, że pragnie pozostać z Francją w najprzyjaźniejszych stosunkach, starannie usuwa wszystko, coby z jęj strony uważaném być mogło za urzędowe uznanie nowego republikańskiego rządu.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 23 do dnia 25 Kwietnia.

Krański Maurycy, Thun Leo, Hosch Edward, Horoch Kalixt, Matlachowski Wojciech ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Krański Maurycy, Stankiewicz Józef, do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

Ner 5.

Dyrekcya Kassy Oszczędności M. Krakowa.

Z powodu zgłoszenia się przez Piotra Bojarskiego o wydanie mu duplikatu zagubionej książki kwitowej numerem 180 obłożonej, na którą w kasie Oszczędności tutejszej w kilkokrotnych składkach złp. 1050 gr. 10 złożono, — Dyrekcya tejże Kas-

sy wzywa wszystkich interessowanych do pomienionej książki kwitowej prawo mieć mogących, aby z takowemi w ciągu dwóch miesięcy zgłosili się, i naczej bowiem po umorzeniu zagubionej książki, duplikat tejże w ślad §. 19 urzędzenia Kassy Oszczędności wydanym zostanie.

Kraków d. 20 Marca 1848.

(2r.)

Kopff.